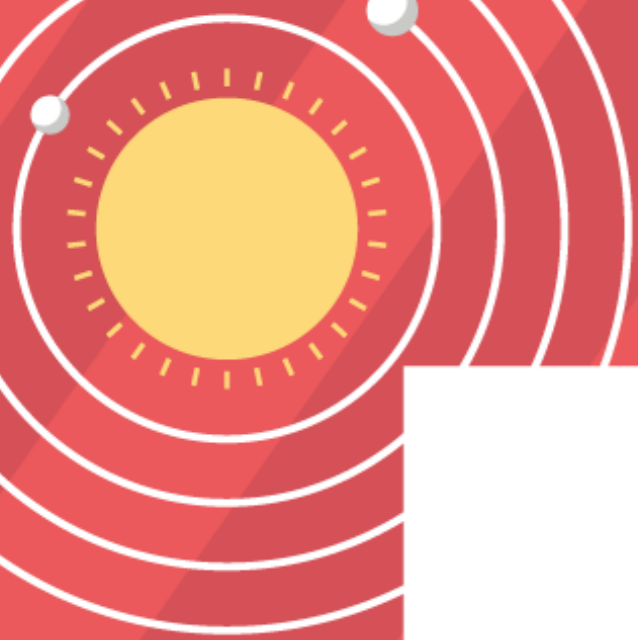

ไฟฟ้าสถิต

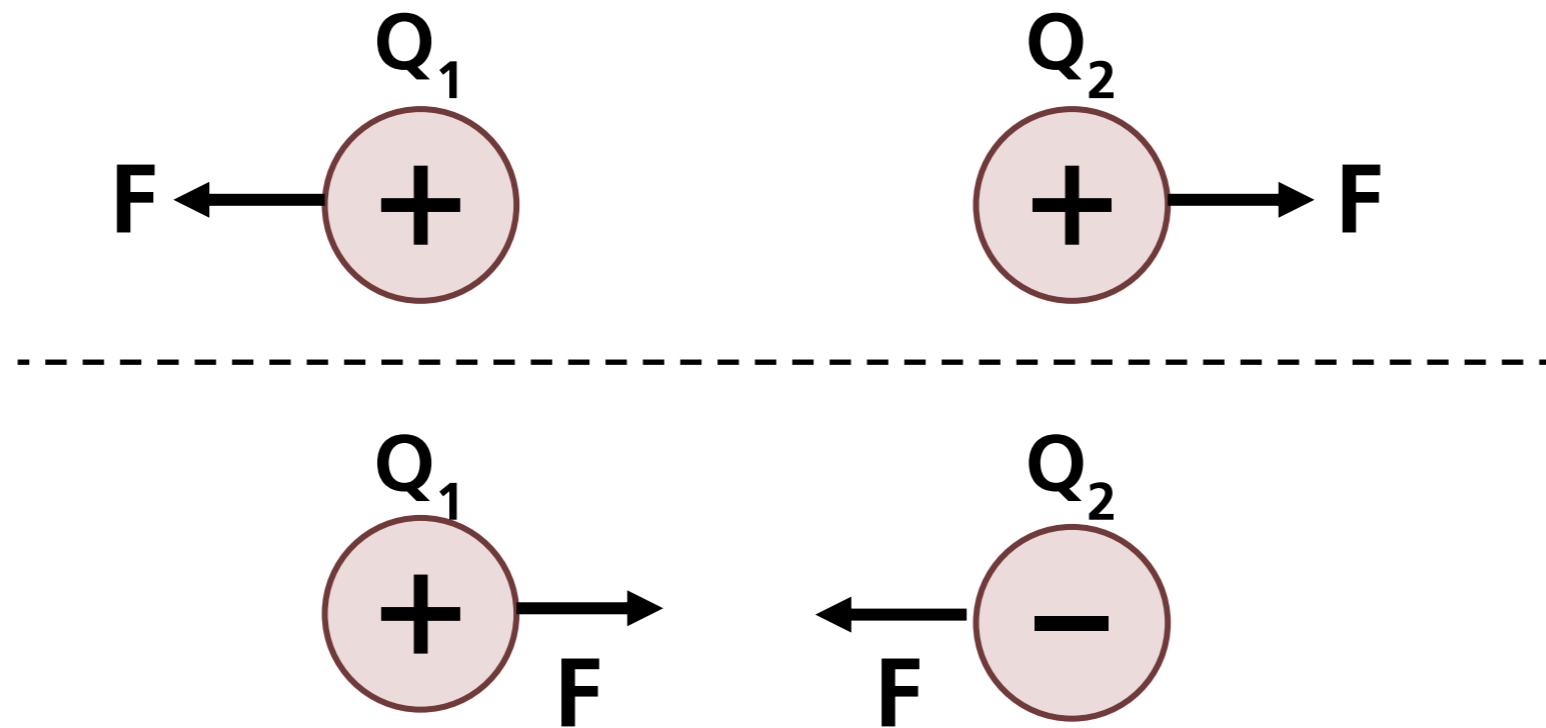
ไฟฟ้าสถิต

- A แรงแรงระหว่างประจุ
- B สนามไฟฟ้า
- C ศักย์ไฟฟ้าและความต่างศักย์
- D ตัวเก็บประจุ

ไฟฟ้าสถิต

A. แรงระหว่างประจุ

$$F = \frac{kQ_1Q_2}{R^2} \text{ (กฎของคูลอมบ์)}$$

ไฟฟ้าสถิต

B. สนามไฟฟ้า

สนามไฟฟ้า

$$E = \frac{kQ}{R^2}$$

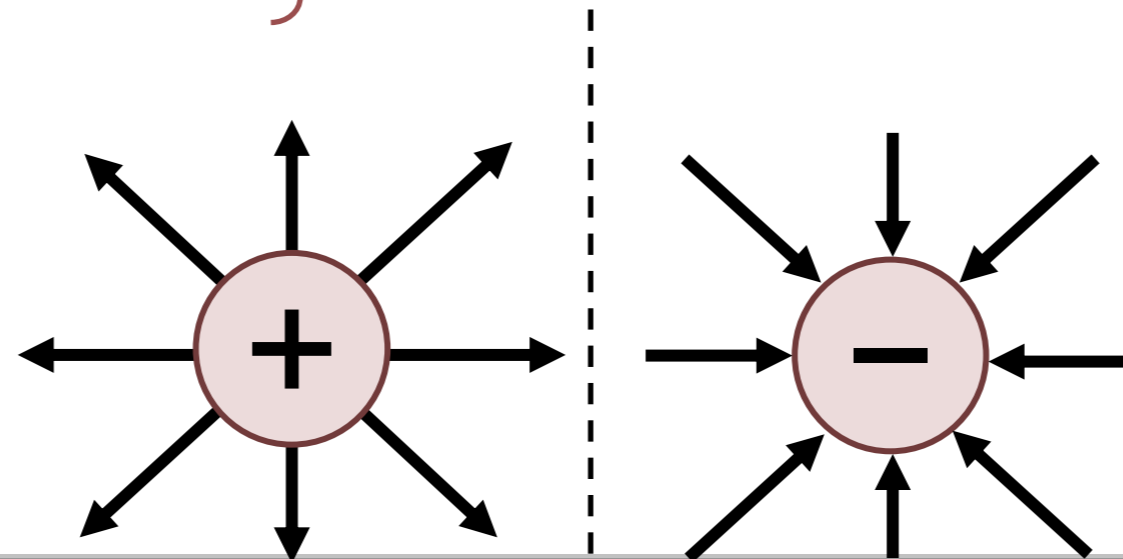
นิยาม: แรงแม่เหล็กกระทำต่อจุดประจุ +1C

$$\vec{E} = \frac{\vec{F}}{+q}$$

$$\vec{F} = q\vec{E}$$

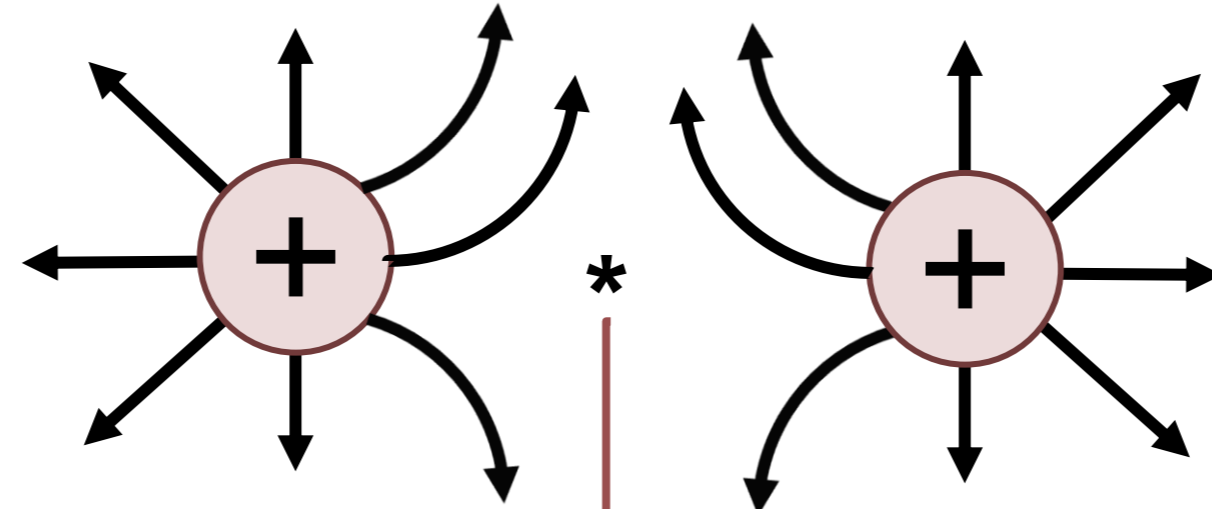
ทิศ: พุ่งออกจาก $\oplus$
พุ่งเข้าสู่ $\ominus$

แสดงได้ด้วยเส้นสนามไฟฟ้า

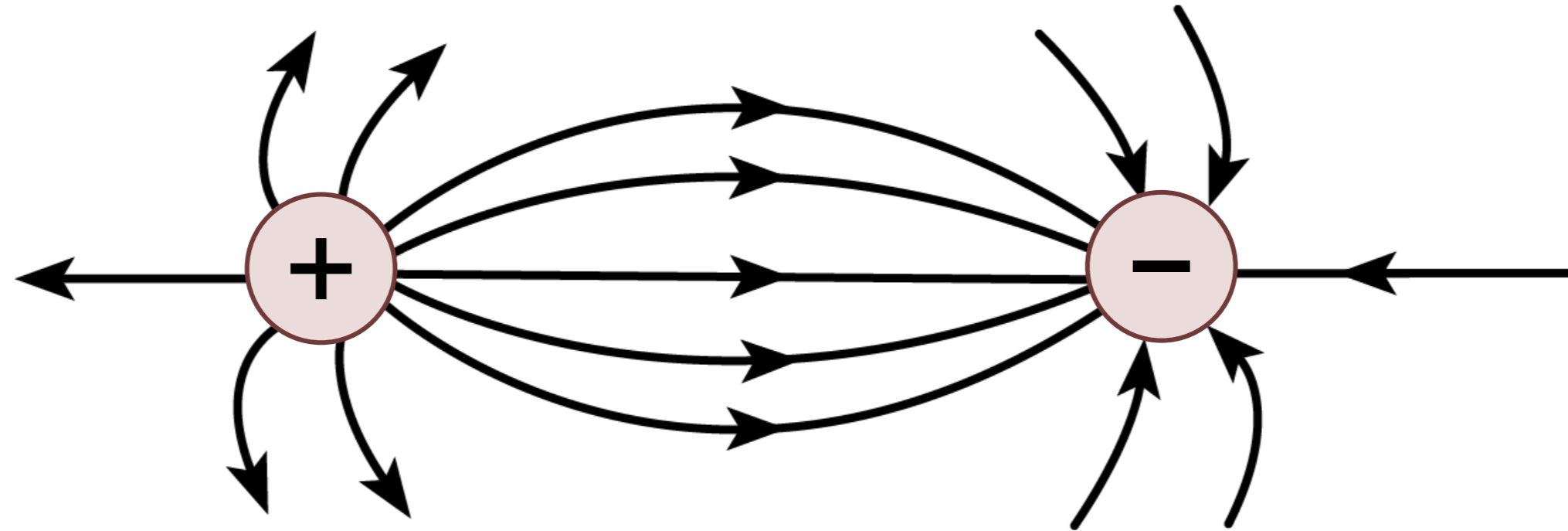

ไฟฟ้าสถิต

B. สนามไฟฟ้า

จุดสะเทินคือจุดที่ $\Sigma \vec{E} = 0$

ไฟฟ้าสถิต

C. ศักย์ไฟฟ้าและความต่างศักย์

- ศักย์ไฟฟ้า $V = \frac{U}{q}$; พลังงานศักย์ไฟฟ้า $U = \frac{kQq}{r}$
  - ▶ U เกิดขึ้นเมื่อจุดประจุ q วางอยู่ในสนามไฟฟ้าของประจุ Q
  - ▶ U ของ q มีค่าเท่ากับงานของแรงไฟฟ้าในการนำ q จากอนันต์มายังจุดนั้นๆ

$$V = \frac{kQ}{r}$$

- ความต่างศักย์ไฟฟ้า

$$V_{AB} = V_A - V_B = \frac{\Delta U}{q} = \frac{-W_{A \rightarrow B}}{q}$$

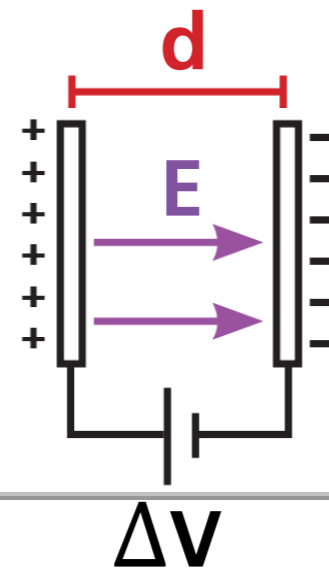
ไฟฟ้าสถิต

C. ศักย์ไฟฟ้าและความต่างศักย์

- งานของแรงภายนอกในการเคลื่อนประจุจาก A ไป B

$$W_{A \rightarrow B} = q(V_B - V_A)$$

- สนามไฟฟ้าสม่ำเสมอจากความต่างศักย์

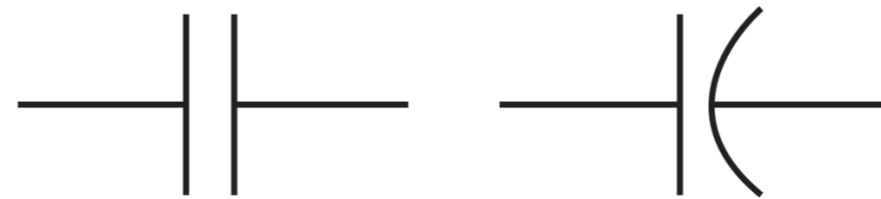
$$E = \frac{\Delta V}{d} \text{ หรือ } \Delta V = Ed$$

ไฟฟ้าสถิต

D. ตัวเก็บประจุ

- ความจุไฟฟ้า

$$C = \frac{Q}{\Delta V}$$

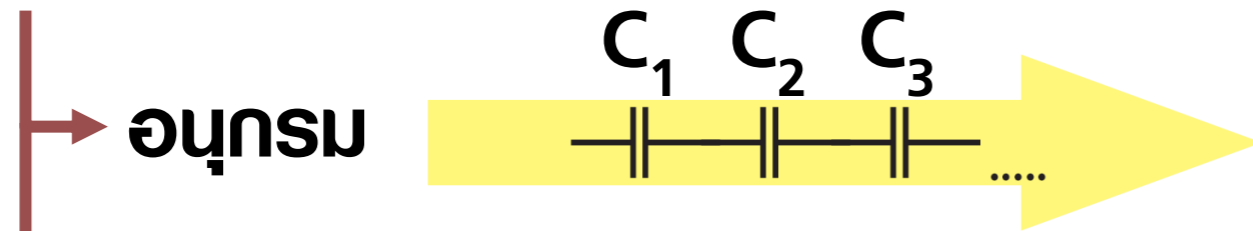
- พลังงานสะสมในตัวเก็บประจุ

$$U = \frac{1}{2} Q \Delta V = \frac{1}{2} C \Delta V^2 = \frac{1}{2} \frac{Q^2}{C}$$

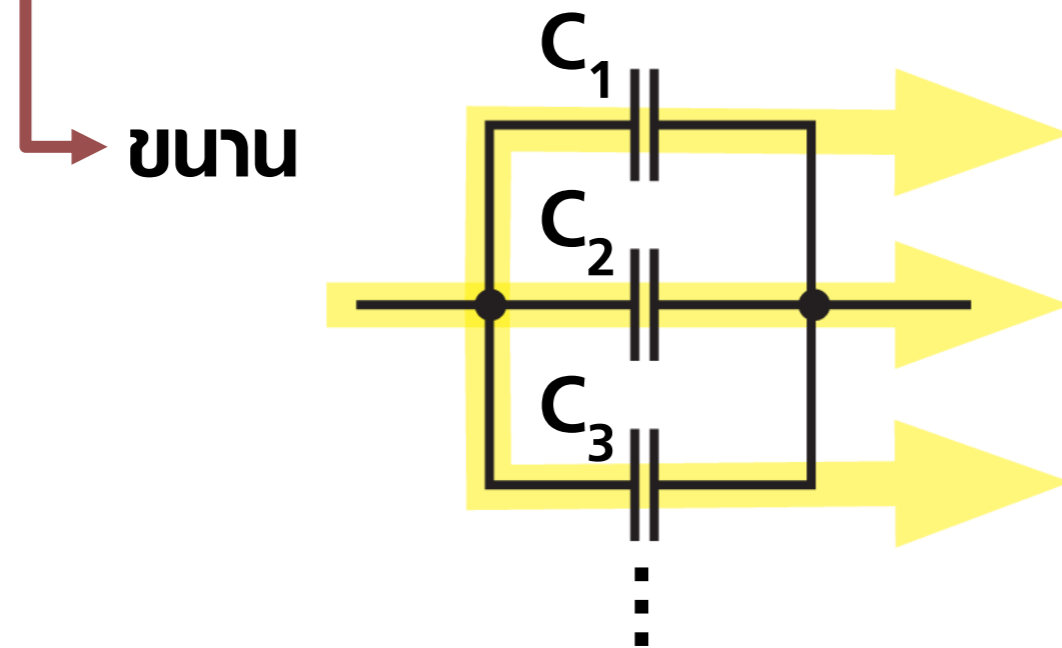

ไฟฟ้าสถิต

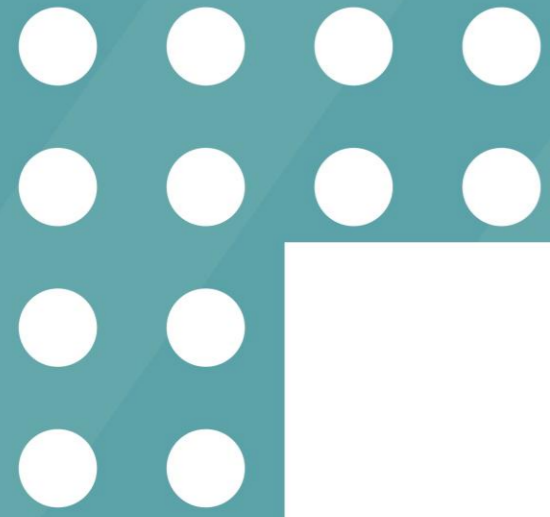
- การต่อตัวเก็บประจุ

$C_{\text{รวม}}$ ลดลง $\rightarrow \frac{1}{C_{\text{รวม}}} = \frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2} + \frac{1}{C_3} + \dots$

$C_{\text{รวม}}$ เพิ่มขึ้น $\rightarrow C_{\text{รวม}} = C_1 + C_2 + C_3 + \dots$

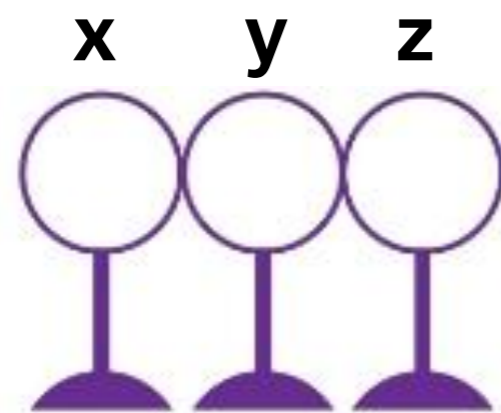
Exercise

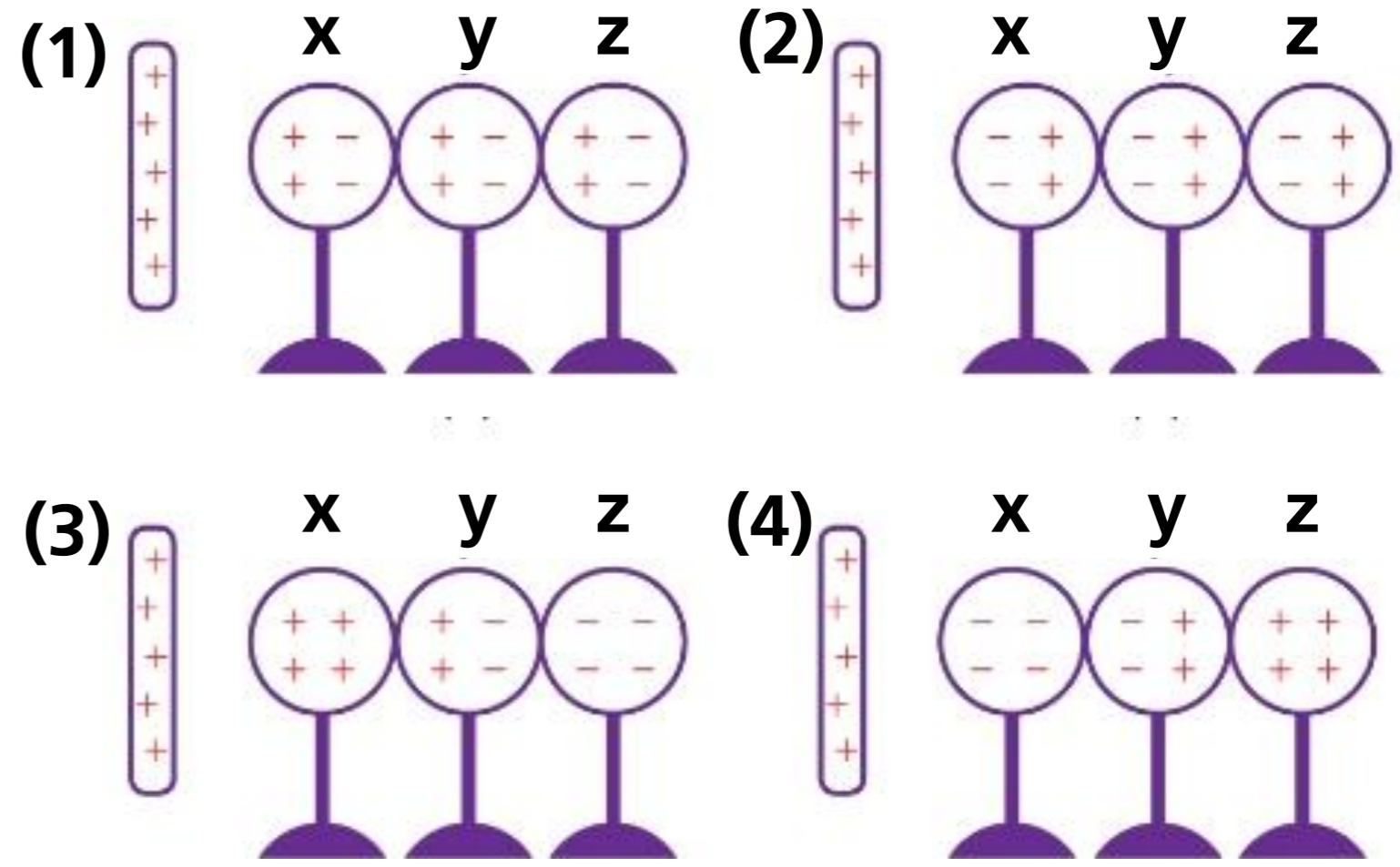
ไฟฟ้าสถิต

Exercise

1. ทรงกลมตัวนำ x , y และ z ที่มีประจุสุทธิเป็นศูนย์ วางติดกันบนขาตั้งที่เป็นฉนวนไฟฟ้า ดังรูป

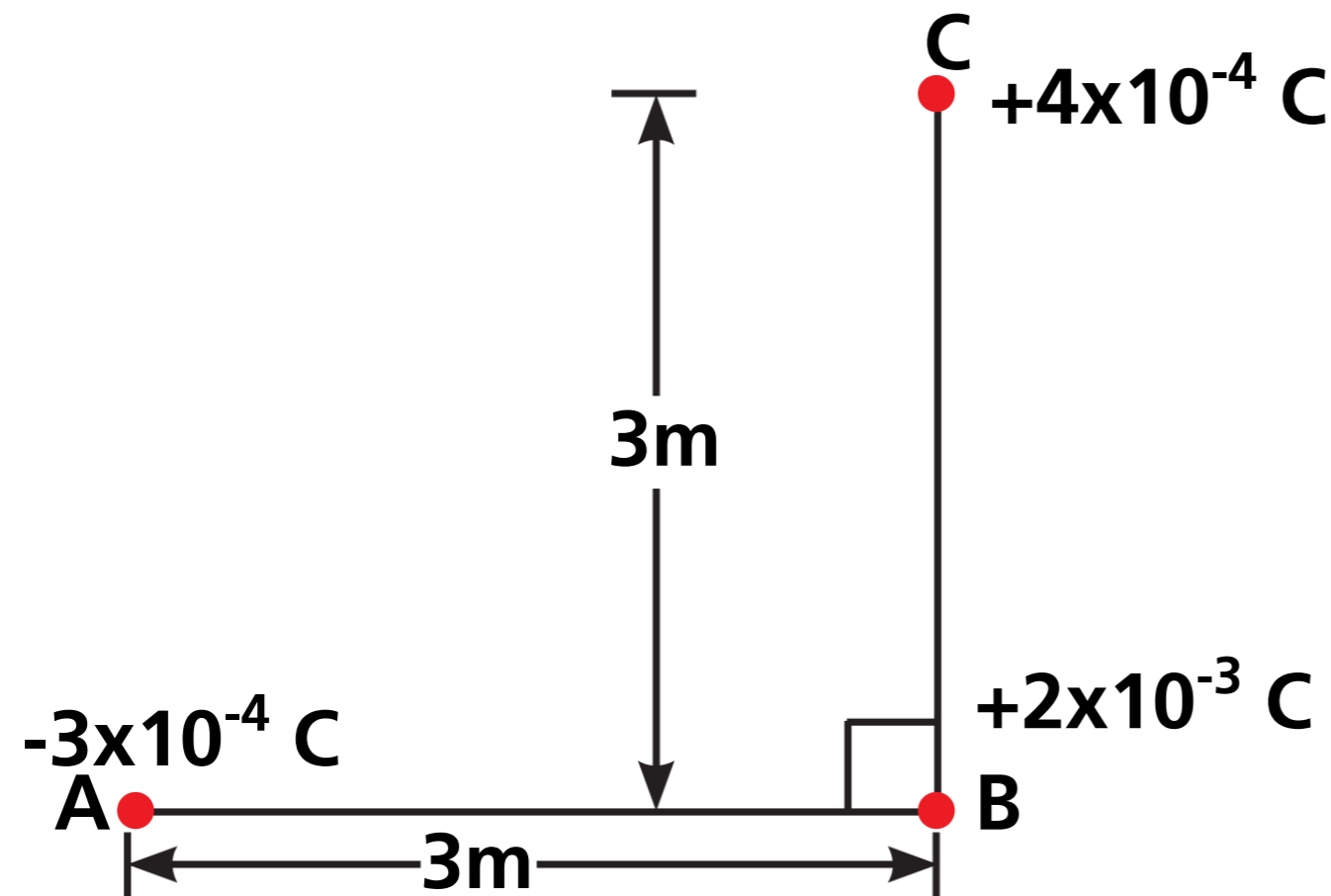
เมื่อนำแท่งวัตถุที่มีประจุบวกมาวางใกล้ๆ กับทรงกลม x แต่ไม่แตะ ข้อใดแสดงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

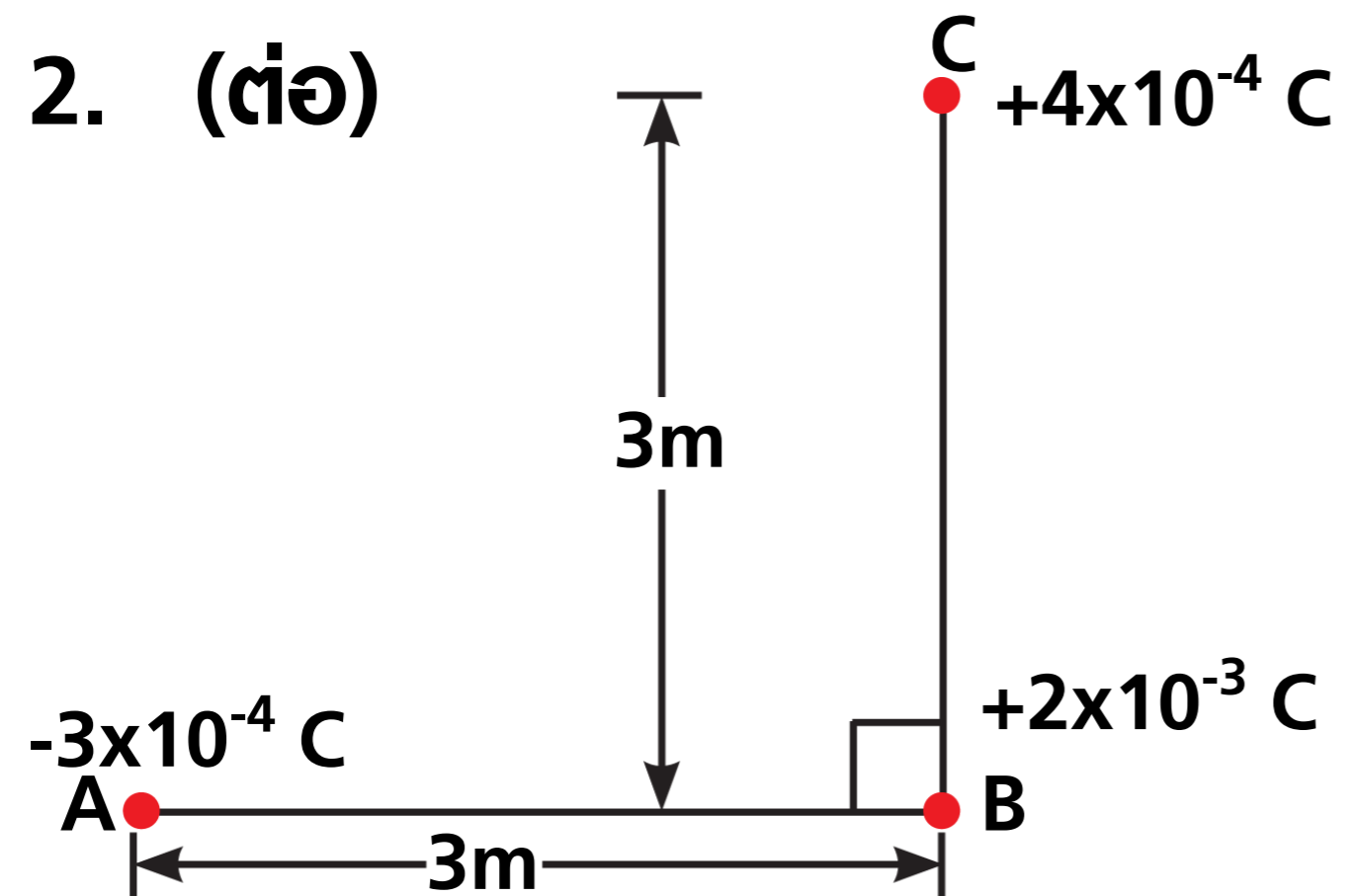
2. ประจุไฟฟ้า $-3 \times 10^{-4} \text{ C}$, $+2 \times 10^{-3} \text{ C}$ และ $-4 \times 10^{-4} \text{ C}$ วางอยู่ที่จุด A, B และ C ดังรูป จงหาว่า แรงแกระทำที่มีต่อประจุ $+2 \times 10^{-3} \text{ C}$ มีขนาดกี่นิวตัน

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

2. (ต่อ)

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

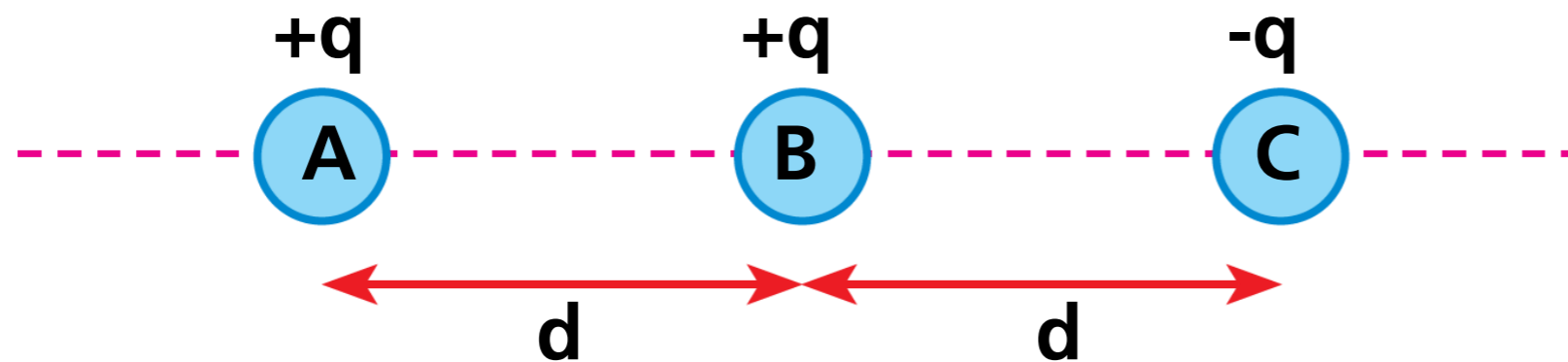
3. ประจุไฟฟ้า 3 ประจุเรียงกันอยู่ในแนวเส้นตรง ดังรูป ข้อใดถูกต้อง
เกี่ยวกับขนาดของแรงไฟฟ้าที่กระทำต่อประจุ A, B และ C

1. $F_A > F_B > F_C$

2. $F_B > F_C > F_A$

3. $F_C > F_B > F_A$

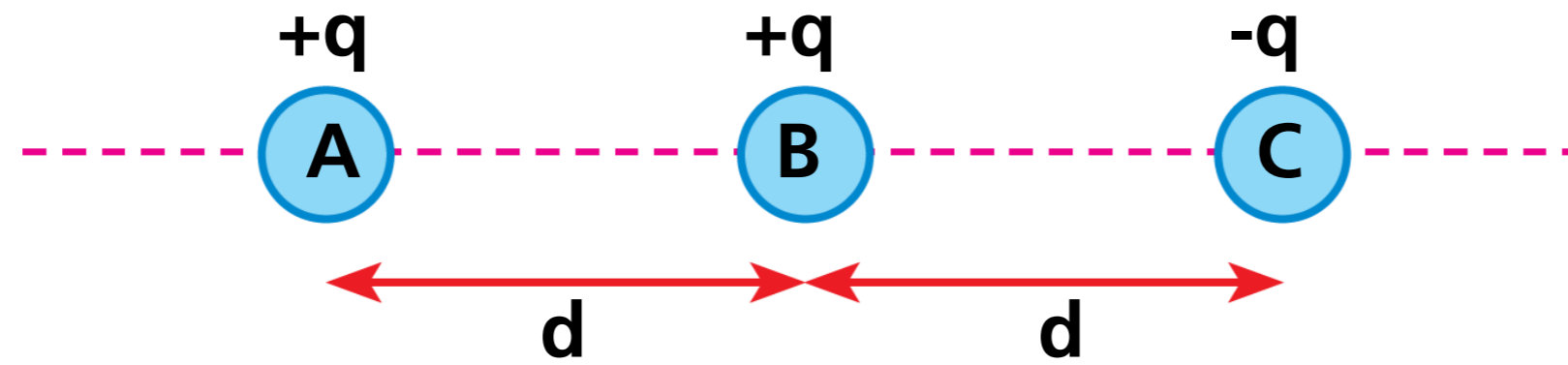
4. $F_C > F_A > F_B = 0$

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

3. (ต่อ)

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

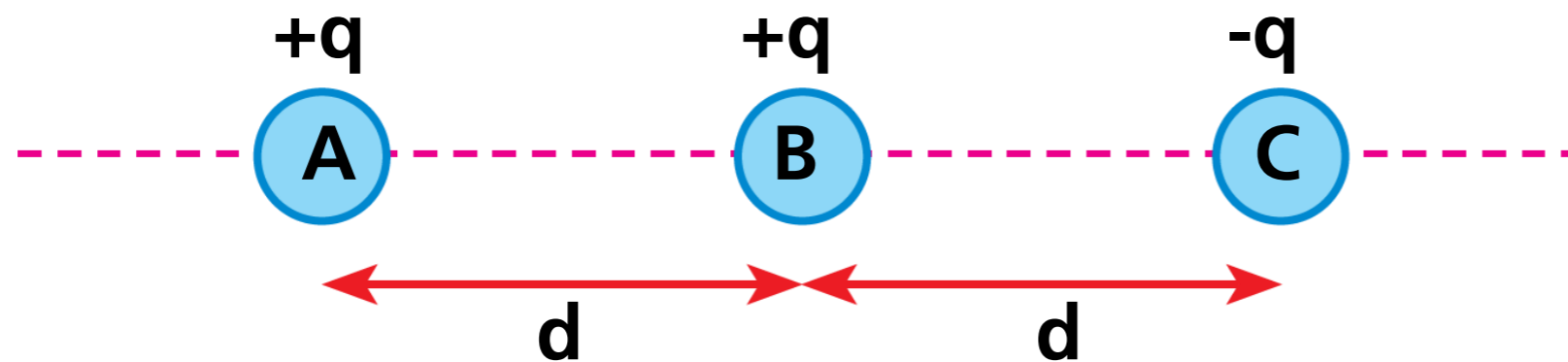
3. ประจุไฟฟ้า 3 ประจุเรียงกันอยู่ในแนวเส้นตรง ดังรูป ข้อใดถูกต้อง
เกี่ยวกับขนาดของแรงไฟฟ้าที่กระทำต่อประจุ A, B และ C

1. $F_A > F_B > F_C$

2. $F_B > F_C > F_A$

3. $F_C > F_B > F_A$

4. $F_C > F_A > F_B = 0$

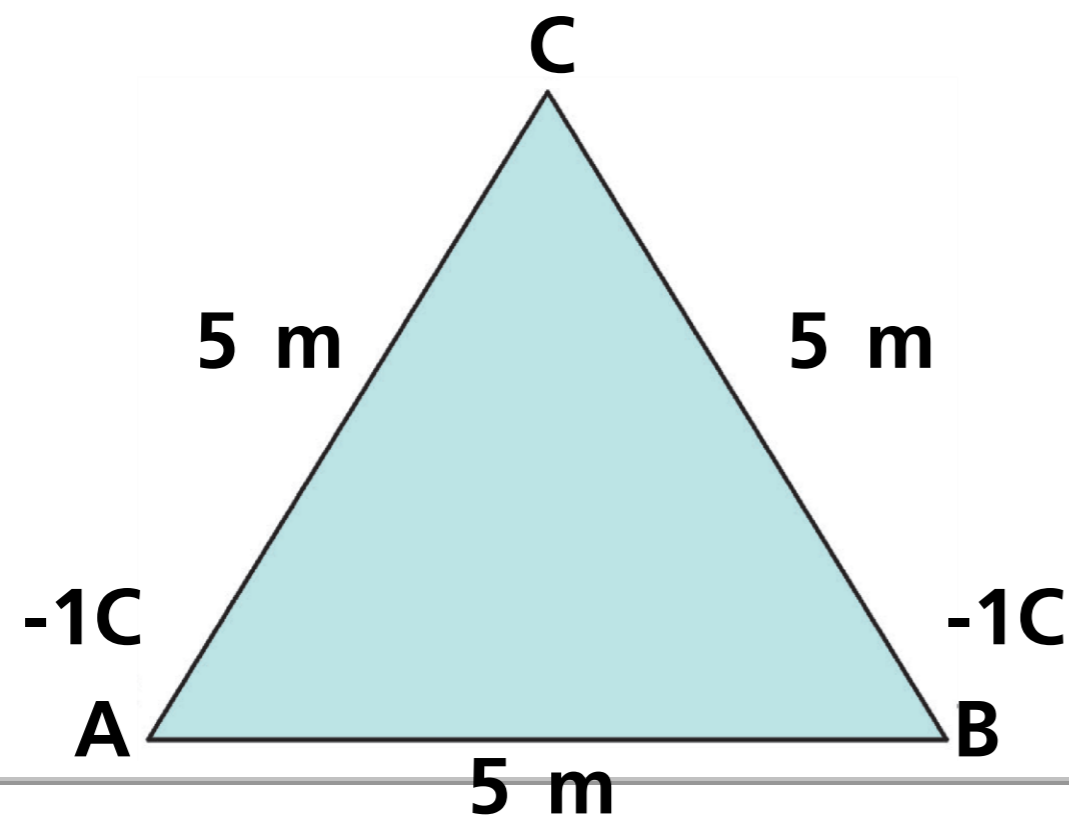

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

4. ประจุ -1 คูลอมบ์ อยู่ที่จุด A และ B ซึ่งอยู่ห่างกัน 5 เมตร ที่จุด C ซึ่งอยู่ห่างจุดทั้งจุด A และ B เป็นระยะทาง 5 เมตร จะมีขนาดของสนามไฟฟ้าเท่าไร

1. $\sqrt{3} \frac{k}{25} \text{N/C}$

2. $\frac{\sqrt{3}}{2} \frac{k}{25} \text{N/C}$

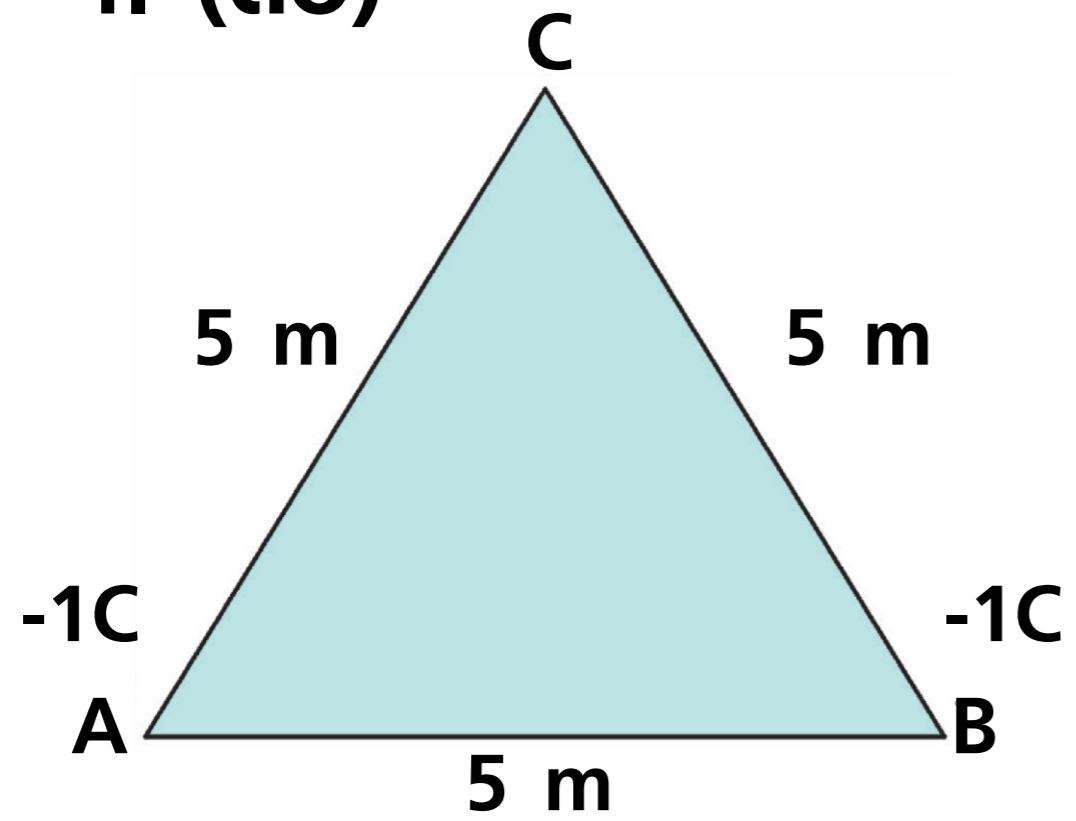
3. $\frac{2k}{25} \text{N/C}$

4. $\frac{k}{25} \text{N/C}$

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

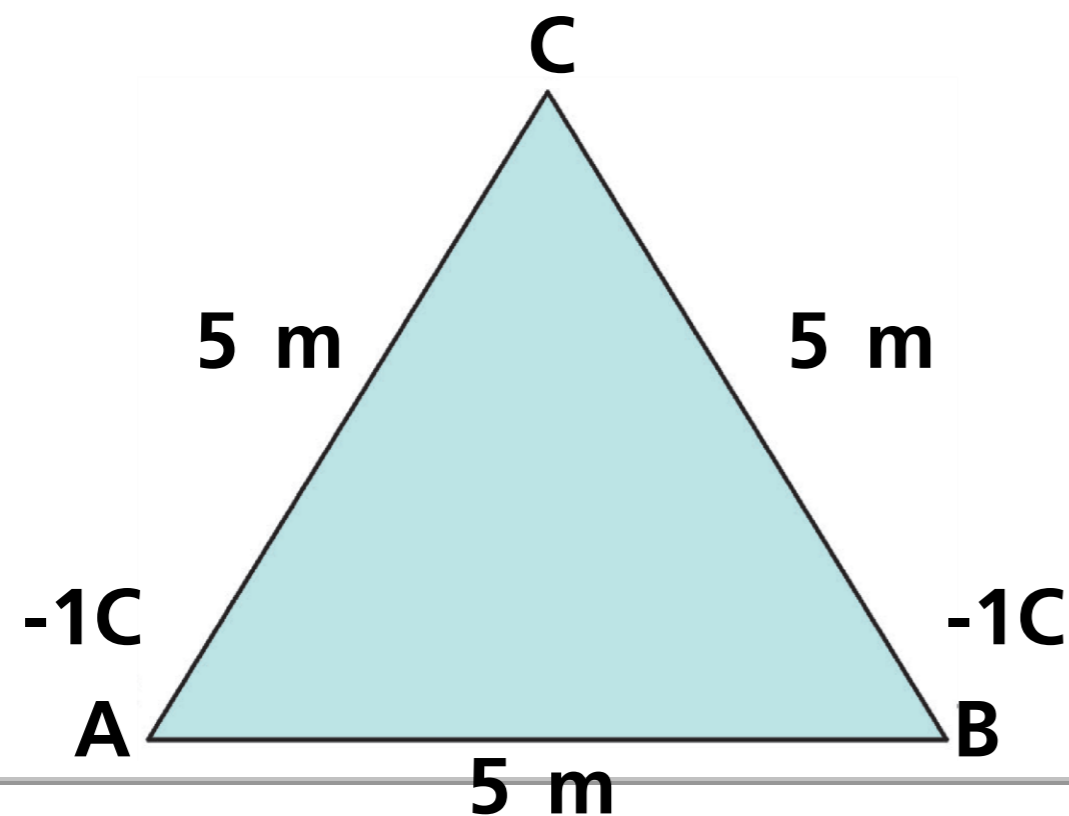
4. (ต่อ)

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

4. ประจุ -1 คูลอมบ์ อยู่ที่จุด A และ B ซึ่งอยู่ห่างกัน 5 เมตร ที่จุด C ซึ่งอยู่ห่างจุดทั้งจุด A และ B เป็นระยะทาง 5 เมตร จะมีขนาดของสนามไฟฟ้าเท่าไร

1. $\sqrt{3} \frac{k}{25} N/C$

2. $\frac{\sqrt{3}}{2} \frac{k}{25} N/C$

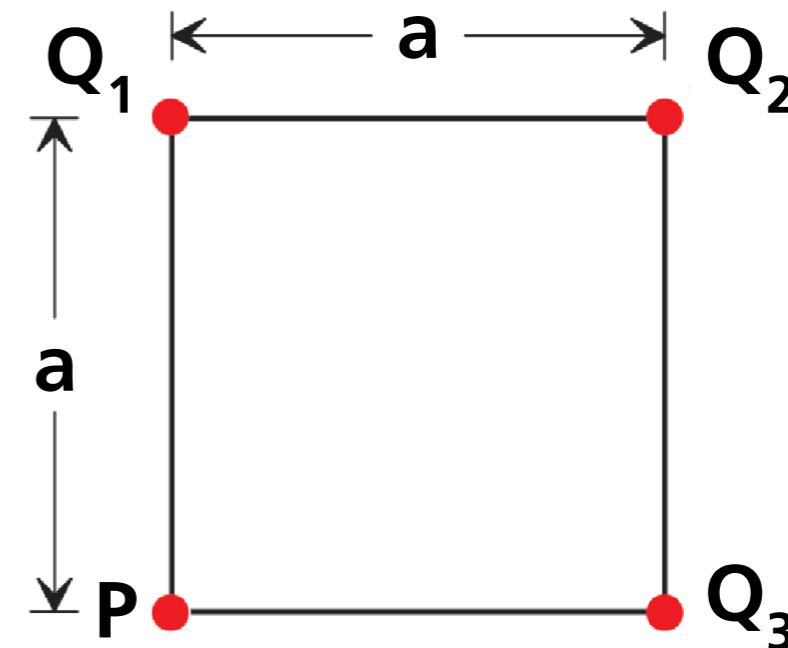
3. $\frac{2k}{25} N/C$

4. $\frac{k}{25} N/C$

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

5. ประจุ Q_1 , Q_2 และ Q_3 วางไว้ที่มุม 3 มุม ของสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีความยาวด้านละ a ตั้งในรูป ถ้า $Q_1 = Q_3 = +Q$ ประจุ Q_2 จะต้องเป็นประจุชนิดใด และมีขนาดเท่าใดจึงจะทำให้สนามไฟฟ้าที่จุด P ซ่อนอยู่ที่มุมที่ว่างมีค่าเป็นศูนย์

1. $-2\sqrt{2}Q$

2. $-2Q$

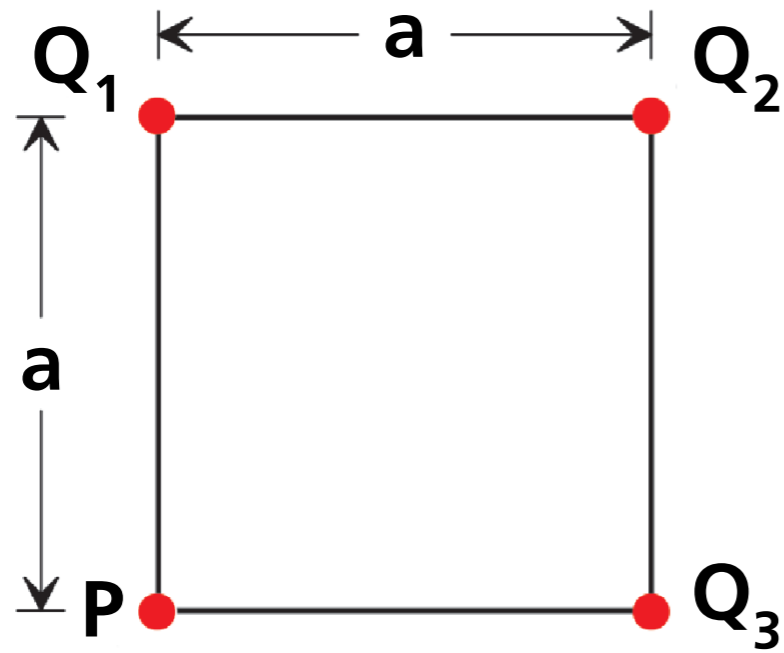
3. $+2Q$

4. $+2\sqrt{2}Q$

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

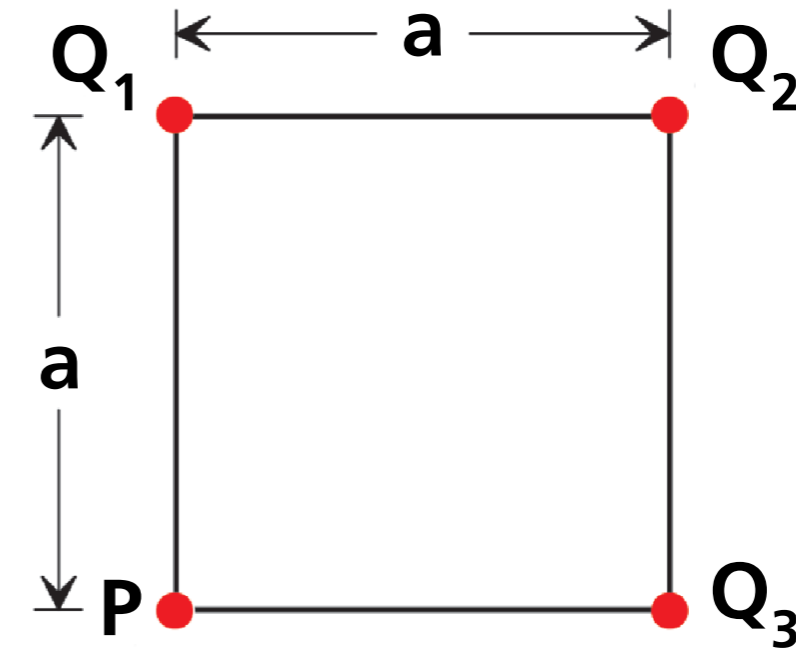
5. (ต่อ)

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

5. ประจุ Q_1 , Q_2 และ Q_3 วางไว้ที่มุม 3 มุม ของสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีความยาวด้านละ a ตั้งในรูป ถ้า $Q_1 = Q_3 = +Q$ ประจุ Q_2 จะต้องเป็นประจุชนิดใด และมีขนาดเท่าใดจึงจะทำให้สนามไฟฟ้าที่จุด P ช่องอยู่ที่มุมที่ว่างมีค่าเป็นศูนย์

1. $-2\sqrt{2}Q$

2. $-2Q$

3. $+2Q$

4. $+2\sqrt{2}Q$

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

6. ระหว่างแผ่นโลหะคู่ขนาน มีสนามไฟฟ้าที่มีทิศทางชี้ลงตามแนวตั้ง
ปรับความต่างศักย์ระหว่างแผ่นโลหะ จนกระทั่งอิเล็กตรอนที่อยู่ระหว่าง
แผ่นโลหะทั้งสองนิ่งอยู่ได้ ต่อมากลับทิศของสนามไฟฟ้า อิเล็กตรอน
จะเคลื่อนที่ด้วยความเร่งขนาดกี่เท่าของค่า g ของโลก

1. 0.5g

2. 1.0g

3. 1.5g

4. 2.0g

5. 4.0g

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

6. ระหว่างแผ่นโลหะคู่ขนาน มีสนามไฟฟ้าที่มีทิศทางชี้ลงตามแนวตั้ง
ปรับความต่างศักย์ระหว่างแผ่นโลหะ จนกระทั่งอิเล็กตรอนที่อยู่ระหว่าง
แผ่นโลหะทั้งสองนิ่งอยู่ได้ ต่อมากลับทิศของสนามไฟฟ้า อิเล็กตรอน
จะเคลื่อนที่ด้วยความเร่งขนาดกี่เท่าของค่า g ของโลก

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

6. ระหว่างแผ่นโลหะคู่ขนาน มีสนามไฟฟ้าที่มีทิศทางชี้ลงตามแนวตั้ง
ปรับความต่างศักย์ระหว่างแผ่นโลหะ จนกระทั่งอิเล็กตรอนที่อยู่ระหว่าง
แผ่นโลหะทั้งสองนิ่งอยู่ได้ ต่อมากลับทิศของสนามไฟฟ้า อิเล็กตรอน
จะเคลื่อนที่ด้วยความเร่งขนาดกี่เท่าของค่า g ของโลก

1. 0.5g

2. 1.0g

3. 1.5g

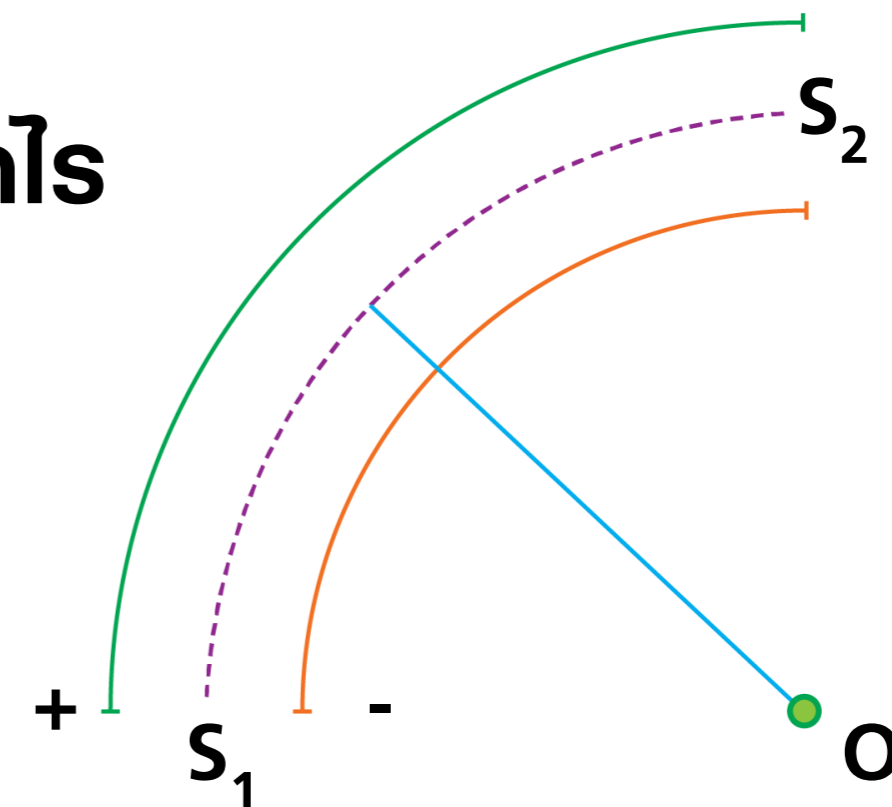
4. 2.0g

5. 4.0g

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

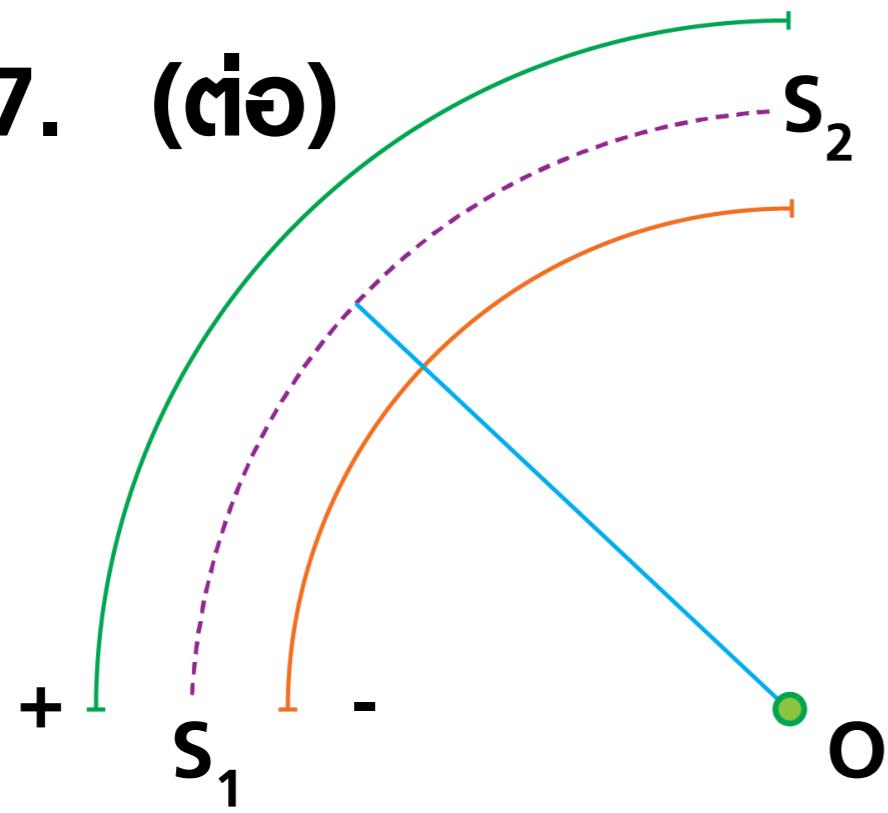
7. แพนโลหะโค้งขนานกัน ตั้งรูป มีศูนย์กลางร่วมกันที่จุด O ที่จุดห่างจากศูนย์กลางรัศมี 2 เมตร (ตามแนวเส้นประ) มีสนามไฟฟ้าขนาด 1 นิวตันต่อคูลอมบ์ มีทิศชี้เข้าหา O อนุภาคที่มีประจุ $+1 \times 10^{-6}$ คูลอมบ์ ต้องวิ่งด้วยพลังงานจลน์เท่าไร จึงจะเคลื่อนที่ตามแนวเส้นประ (ตอบในหน่วยไมโครจูล)
หมายเหตุ ไม่ต้องคิดแรงโน้มถ่วงของโลก

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

7. (ต่อ)

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

8. จุด A, B และ C เรียงอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน ระยะ AB ยาวเท่ากับ 1 เมตร ระยะ BC ยาวเท่ากับ 1 เมตร วางประจุ Q_A ที่จุด A และประจุ Q_B ที่จุด B พบว่าสนามไฟฟ้า ณ จุด C มีค่าเป็นศูนย์ ถ้าประจุ Q_A มีค่า 100 นาโนคูลอมบ์ ศักย์ไฟฟ้า ณ จุดกึ่งกลางระหว่างจุด A และ B มีค่าที่
โวลต์

1. 500

2. 1,350

3. 2,250

4. 2,700

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

8. จุด A, B และ C เรียงอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน ระยะ AB ยาวเท่ากับ 1 เมตร ระยะ BC ยาวเท่ากับ 1 เมตร วางประจุ Q_A ที่จุด A และประจุ Q_B ที่จุด B พบว่าสนามไฟฟ้า ณ จุด C มีค่าเป็นศูนย์ ถ้าประจุ Q_A มีค่า 100 นาโนคูลอมบ์ ศักย์ไฟฟ้า ณ จุดกึ่งกลางระหว่างจุด A และ B มีค่ากี่โวลต์

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

8. จุด A, B และ C เรียงอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน ระยะ AB ยาวเท่ากับ 1 เมตร ระยะ BC ยาวเท่ากับ 1 เมตร วางประจุ Q_A ที่จุด A และประจุ Q_B ที่จุด B พบว่าสนามไฟฟ้า ณ จุด C มีค่าเป็นศูนย์ ถ้าประจุ Q_A มีค่า 100 นาโนคูลอมบ์ ศักย์ไฟฟ้า ณ จุดกึ่งกลางระหว่างจุด A และ B มีค่าที่โวลต์

1. 500

2. 1,350

3. 2,250

4. 2,700

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

9. ประจุไฟฟ้า $+10^{-4}$ คูลอมบ์ วางที่มุมยอด A ของสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ซึ่งมีด้าน $AB = AC = 50$ เซนติเมตร และ $BC = 60$ เซนติเมตร ถ้าต้องการเคลื่อนประจุไฟฟ้า $+70$ ไมโครคูลอมบ์ จากจุด B ไปยังจุด C จะต้องทำงานที่จูล

1. 1.8×10^5

2. 1.5×10^5

3. 12.6

4. 0

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

9. ประจุไฟฟ้า $+10^{-4}$ คูลอมบ์ วางที่มุมยอด A ของสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ซึ่งมีด้าน $AB = AC = 50$ เซนติเมตร และ $BC = 60$ เซนติเมตร ถ้าต้องการเคลื่อนประจุไฟฟ้า $+70$ ไมโครคูลอมบ์ จากจุด B ไปยังจุด C จะต้องทำงานที่จูล

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

9. ประจุไฟฟ้า $+10^{-4}$ คูลอมบ์ วางที่มุมยอด A ของสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ซึ่งมีด้าน $AB = AC = 50$ เซนติเมตร และ $BC = 60$ เซนติเมตร ถ้าต้องการเคลื่อนประจุไฟฟ้า $+70$ ไมโครคูลอมบ์ จากจุด B ไปยังจุด C จะต้องทำงานที่จูล

1. 1.8×10^5

2. 1.5×10^5

3. 12.6

4. 0

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

10. ละอองน้ำมันทรงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 ไมครอนเมตร มีประจุไฟฟ้าลบถูกทำให้ลอยอยู่นิ่งในอากาศด้วยสนามไฟฟ้า ในแนวตั้งซึ่งสร้างจากแผ่นโลหะขนานสองแผ่นที่อยู่ห่างกัน 1 เซนติเมตร ความต่างศักย์ที่ต้องใช้ต่ออิเล็กตรอน 1 ตัว มีค่าประมาณกี่โวลต์ กำหนดให้น้ำมันมีความหนาแน่น 600 กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร

1. 1.5

2. 15

3. 150

4. 1500

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

10. ละอองน้ำมันทรงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 ไมครอนเมตร มีประจุไฟฟ้าลบถูกทำให้ลอยอยู่นิ่งในอากาศด้วยสนามไฟฟ้า ในแนวตั้งซึ่งสร้างจากแผ่นโลหะขนานสองแผ่นที่อยู่ห่างกัน 1 เซนติเมตร ความต่างศักย์ที่ต้องใช้ต่ออิเล็กตรอน 1 ตัว มีค่าประมาณกี่โวลต์ กำหนดให้น้ำมันมีความหนาแน่น 600 กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

10. ละอองน้ำมันทรงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 ไมครอนเมตร มีประจุไฟฟ้าลบถูกทำให้ลอยอยู่นิ่งในอากาศด้วยสนามไฟฟ้า ในแนวตั้งซึ่งสร้างจากแผ่นโลหะขนานสองแผ่นที่อยู่ห่างกัน 1 เซนติเมตร ความต่างศักย์ที่ต้องใช้ต่ออิเล็กตรอน 1 ตัว มีค่าประมาณกี่โวลต์ กำหนดให้น้ำมันมีความหนาแน่น 600 กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร

1. 1.5

2. 15

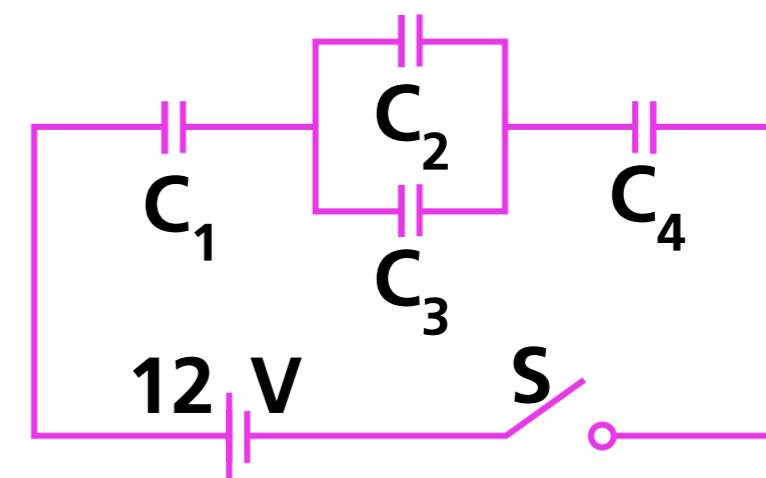
3. 150

4. 1500

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

11. วงจรไฟฟ้าหนึ่งประกอบด้วย ตัวเก็บประจุ C_1 , C_2 , C_3 และ C_4 ที่มีค่าความจุเท่ากับ 4, 2, 4 และ 3 ไมโครฟารัด ตามลำดับ ดังรูป

เมื่อสับสวิตช์ไฟฟ้าลงช่วงระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้นจึงตั้งสวิตช์ไฟฟ้าขึ้น ความต่างศักย์ไฟฟ้าคร่อมตัวเก็บประจุ C_1 , C_2 , C_3 และ C_4 มีค่ากี่โวลต์ ตามลำดับ

1. 0.00, 0.00, 0.00, 0.00

2. 4.00, 5.00, 5.00, 3.00

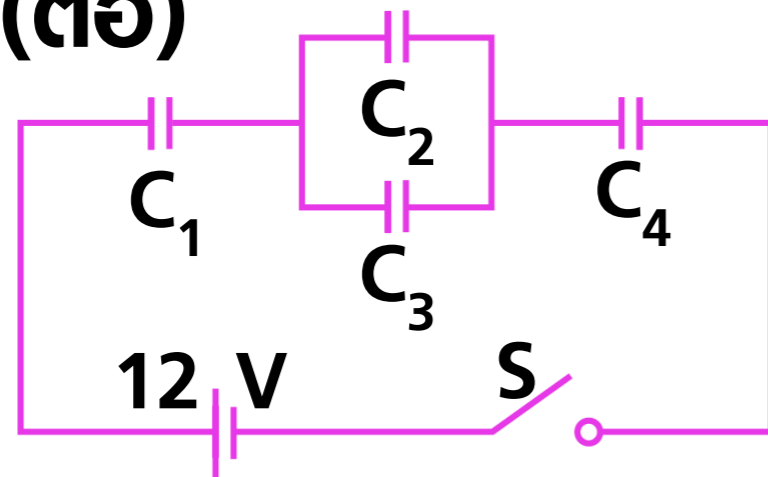
3. 4.00, 1.35, 1.35, 5.3

4. 4.00, 2.7, 2.7, 5.3

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

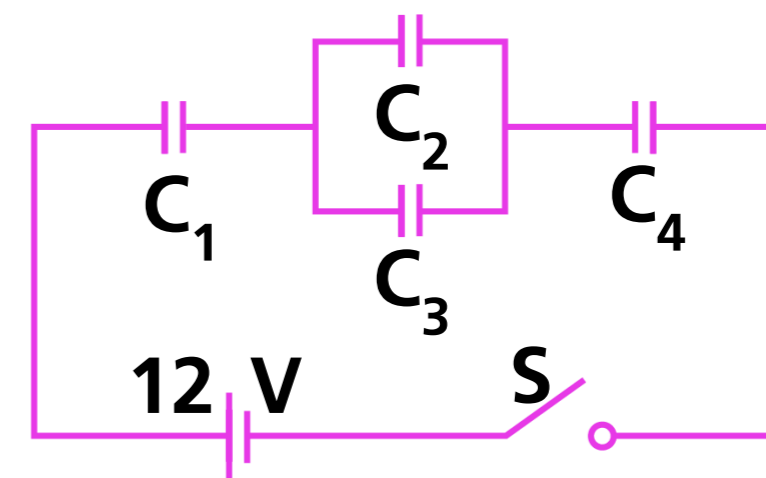
11. (ต่อ)

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

11. วงจรไฟฟ้าหนึ่งประกอบด้วย ตัวเก็บประจุ C_1 , C_2 , C_3 และ C_4 ที่มีค่าความจุเท่ากับ 4, 2, 4 และ 3 ไมโครฟารัด ตามลำดับ ดังรูป

เมื่อสับสวิตช์ไฟฟ้าลงช่วงระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้นจึงตั้งสวิตช์ไฟฟ้าขึ้น ความต่างศักย์ไฟฟ้าคร่อมตัวเก็บประจุ C_1 , C_2 , C_3 และ C_4 มีค่าที่โวลต์ ตามลำดับ

1. 0.00, 0.00, 0.00, 0.00

2. 4.00, 5.00, 5.00, 3.00

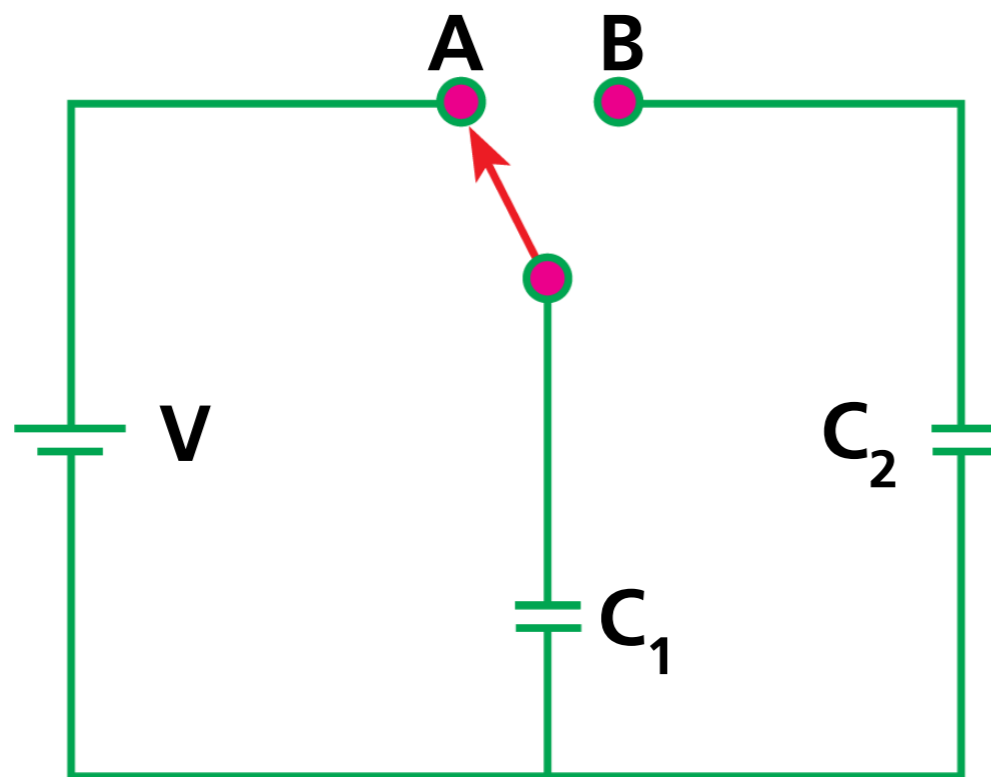
3. 4.00, 1.35, 1.35, 5.3

4. 4.00, 2.7, 2.7, 5.3

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

12. หลังจากโยนสวิตช์จาก A ไป B แล้วจะมีประจุไฟฟ้าอยู่ใน C_2 เป็นปริมาณเท่าใด

1. $C_1 V$

2. $\frac{1}{2} C_1 V$

3. $C_2 V$

4. $\frac{C_1 C_2}{C_1 - C_2} V$

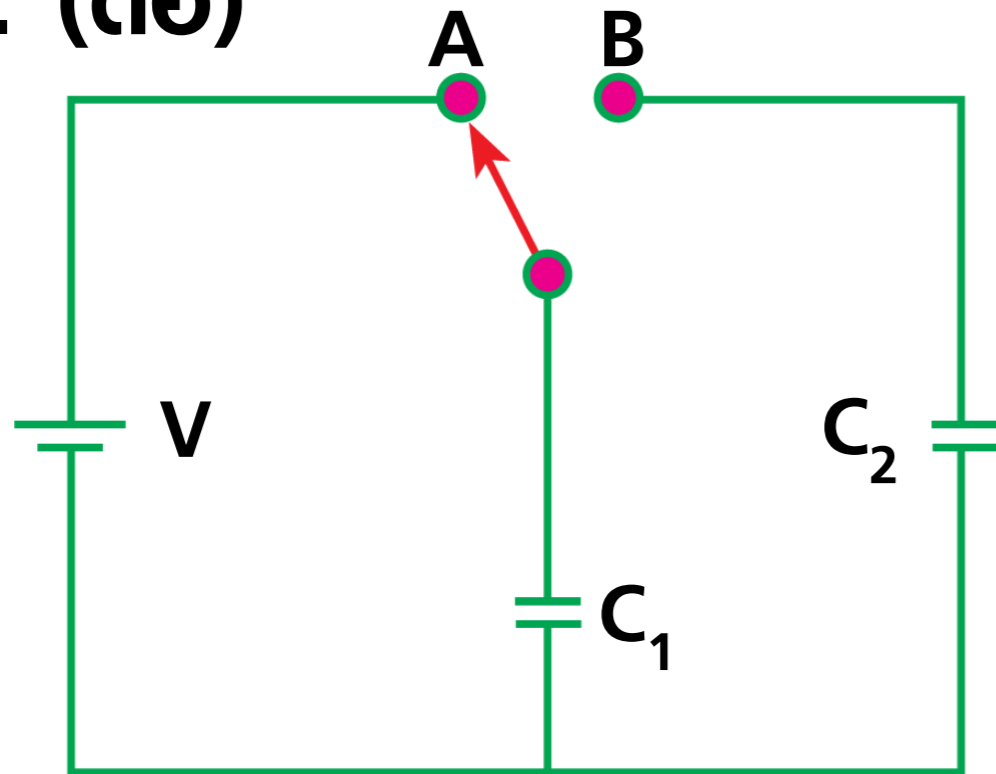
5. $\frac{C_1 C_2}{C_1 + C_2} V$

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

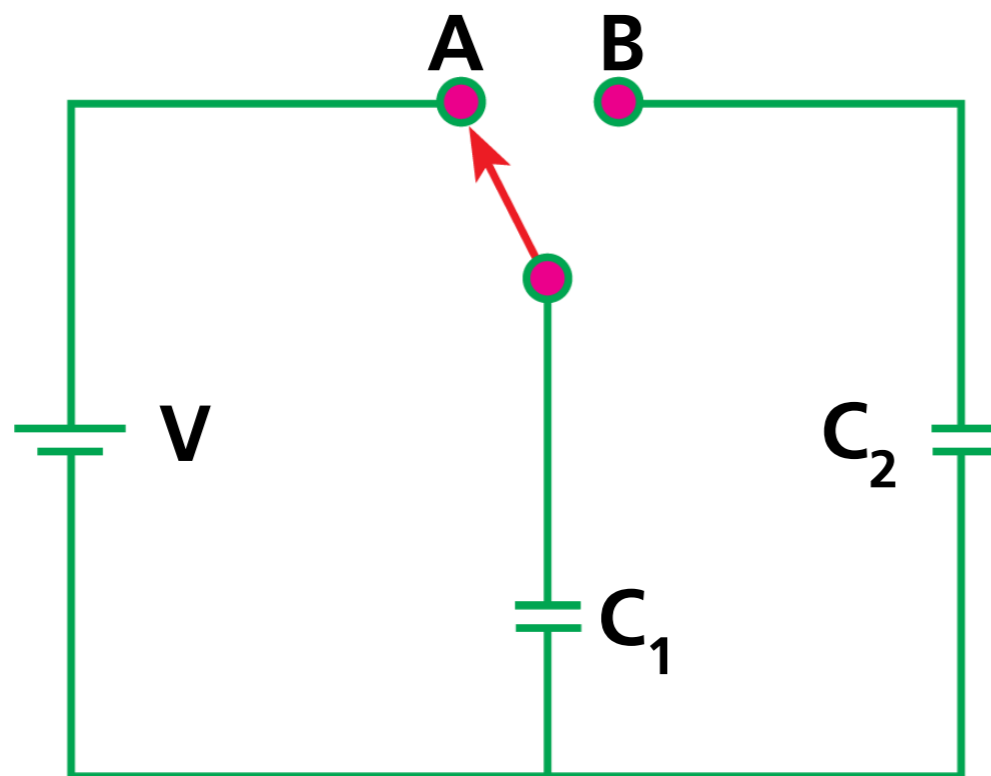
12. (ต่อ)

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

12. หลังจากโยนสวิตช์จาก A ไป B แล้วจะมีประจุไฟฟ้าอยู่ใน C_2 เป็นปริมาณเท่าใด

1. $C_1 V$

2. $\frac{1}{2} C_1 V$

3. $C_2 V$

4. $\frac{C_1 C_2}{C_1 - C_2} V$

5. $\frac{C_1 C_2}{C_1 + C_2} V$

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

13. ตัวเก็บประจุสองตัวขนาด 2 ไมโครฟารัด และ 3 ไมโครฟารัด ต่ออนุกรมกัน และต่อเข้ากับแหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง ณ ขณะที่ตัวเก็บประจุขนาด 2 ไมโครฟารัดมีพลังงาน 2 ไมโครจูล ตัวเก็บประจุอีกตัวหนึ่งมีพลังงานกี่ไมโครจูล

1. 0.75

2. 1.33

3. 1.50

4. 3.00

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

13. ตัวเก็บประจุสองตัวขนาด 2 ไมโครฟารัด และ 3 ไมโครฟารัด ต่ออนุกรมกัน และต่อเข้ากับแหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง ณ ขณะที่ตัวเก็บประจุขนาด 2 ไมโครฟารัดมีพลังงาน 2 ไมโครจูล ตัวเก็บประจุอีกตัวหนึ่งมีพลังงานกี่ไมโครจูล

ไฟฟ้าสถิต

Exercise

13. ตัวเก็บประจุสองตัวขนาด 2 ไมโครฟารัด และ 3 ไมโครฟารัด ต่ออนุกรมกัน และต่อเข้ากับแหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรง ณ ขณะที่ตัวเก็บประจุขนาด 2 ไมโครฟารัดมีพลังงาน 2 ไมโครจูล ตัวเก็บประจุอีกตัวหนึ่งมีพลังงานกี่ไมโครจูล

1. 0.75

2. 1.33

3. 1.50

4. 3.00